

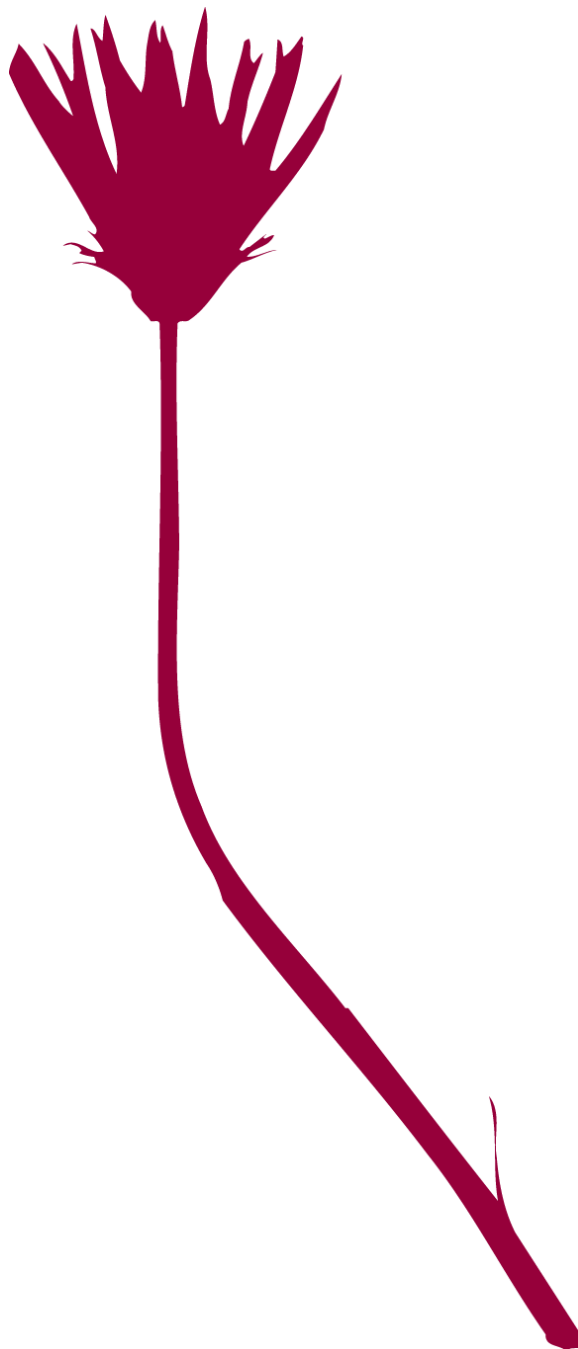
LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Rapport 2004:34

www.o.lst.se

Kvinnojouren

- medmänniska, inte myndighet

Kartläggning av kvinnojourerna och deras
verksamhet i Västra Götalands län 2004

Förord

Länets kvinnojourer gör en viktig samhällsinsats, som Länsstyrelsen vill uppmärksamma med denna kartläggning. Ett varmt tack riktas till alla kvinnojourer som tagit sig tid att svara på den relativt omfattande enkät, som kartläggningen bygger på. En svarsfrekvens på 100 procent är enastående. Den visar på det djupa engagemang som driver många kvinnor att stöda kvinnor och barn som blivit utsatta för mäns våld och hot. Kvinnojourernas insatser är i mångt och mycket ovärderliga.

Simone Lindsten
Enhetschef

Kvinnojourerna - medmänniska inte myndighet

1 INLEDNING	2
1.2 SYFTE	3
1.3 METOD	3
2 KVINNOJOURERNA HISTORIK OCH ORGANISERING	4
3 KVINNOJOURERNA FYLLER ETT TOMRUM.....	4
3.1 MEDMÄNNISKA INTE MYNDIGHET	5
3.2 DET SKYDDADE BOENDET – EN HÅRT BELASTAD FRISTAD	7
3.2.1 <i>Bostadsbristen ökar trycket på jourerna och försvårar för kvinnan att börja om på nytt.....</i>	8
3.3 FLER KVINNOR SÖKER SIG TILL KVINNOJOURERNA IDAG	9
3.4 BARNEN BEHÖVER OFTA SÄRSKILD UPPMÄRKSAMHET	10
4 EN VERKSAMHET TILL STORA DELAR BYGGD PÅ IDEELLT ENGAGEMANG	11
4.1 ALLT SVÅRARE ATT REKRYTERA NYA IDEELLA KRAFTER	12
5 EN VERKSAMHET MED OSÄKRA EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	13
6 SÄRSKILT UTSATTA GRUPPER.....	14
6.1 KVINNOR MED UTLÄNSK BAKGRUND	14
6.1.1 <i>Kvinnor utan permanent uppehållstillstånd.....</i>	16
6.1.2 <i>Kvinnor utsatta för hedersförtryck.....</i>	16
6.2 KVINNOR MED MISSBRUKSPROBLEM	17
6.3 KVINNOR MED FUNKTIONSHINDER	17
6.4 KVINNOR MED HUSDJUR	18
7 KVINNOJOURERNAS SAMVERKAN MED ANDRA AKTÖRER	18
7.1 KVINNOJOURERNAS SAMARBETE MED SOCIALTJÄNSTEN	18
7.2 KVINNOJOURERNAS SAMARBETE MED POLISEN	20
7.3 KVINNOJOURERNAS SAMARBETE MED VÅRDCENTRALEN	21
7.4 KVINNOJOURERNAS SAMARBETE MED BROTTSOFFERJOURERNA	22
7.5 ANDRA SAMARBETSPARTNERS	22
8 SLUTSATSER OCH FÖRSLAG.....	23
<i>Referenser.....</i>	26
Bilaga nr. 1 Enkät till länets Kvinnojourer.....	27
Bilaga nr. 2 Kvinnojourer verksamma i Västra Götalands län.....	38

1 Inledning

Kvinnojourerna fyller en mycket viktig funktion i samhället idag. Våld mot kvinnor är ett uttryck för den maktobalans som fortfarande råder mellan könen. Kvinnojourernas arbete i form av stöd, rådgivning och möjlighet till skyddat boende är i dag ovärderlig för många utsatta kvinnor. Kvinnojourerna har även en viktig roll när det gäller kunskapsspridning och opinionsbildning.

Synen på kvinnofridsbrott har förändrats kraftigt under det senaste decenniet. År 1993 togs ett viktigt steg i kampen mot mäns våld mot kvinnor då FN:s generalförsamling antog deklarationen om avskaffandet av våld mot kvinnor. Deklarationen innebär ett erkännande av frivilligorganisationernas viktiga arbete och en uppmaning till medlemsländerna att erkänna kvinnorörelsen och de icke-statliga organisationernas betydelsefulla roll.

Handlingsplanen från FN:s kvinnokonferens i Peking år 1995 bygger vidare på deklarationen. Den innehåller en rad rekommendationer till medlemsstaterna och understryker att ett genusperspektiv skall genomsyra medlemsstaternas arbete.

I Sverige kom kvinnovåldskommissionen år 1995 med betänkandet Kvinnofrid (SOU 1995:60). Betänkandet tog sin utgångspunkt i ett feministiskt perspektiv. Propositionen från år 1998 fokuserade på skärpt lagstiftning, förebyggande åtgärder och bättre bemötande. Även propositionen lyfte fram frivilligorganisationernas viktiga arbete liksom behovet av ökat stöd till landets kvinnojourer. Socialtjänsten klarar inte sina uppgifter utan bred samverkan med frivilliga organisationer och enskilda. En viktig uppgift för socialtjänsten är därför att medverka till att mobilisera de samlade resurserna i samhället och att stödja nätverk som kan fungera problemlösande. Här spelar frivilligt socialt arbete en viktig roll.

Trots insatser både nationellt och internationellt från både myndigheter och frivilliga organisationer kan man tyvärr inte se någon minskning av mäns våld mot kvinnor. Mellan 1990 och 1998 ökade andelen polisanmälda misshandelsbrott mot kvinnor som utförts av en bekant med över 40 procent¹. Behovet av frivilligorganisationers insatser har inte minskat utan snarare ökat. Trots att deras viktiga roll gång på gång lyfts fram verkar många kvinnojourer under mycket osäkra ekonomiska förutsättningar. Många kvinnojourer lever på små bidrag från kommuner och landsting och hotas av nedläggning. En kartläggning som gjordes år 2001² visade att det då fanns mer än 60 kommuner i landet som inte gav en enda krona till någon kvinnojour, varken i den egna kommunen eller i grannkommunen. I Västra Götalands län ger merparten av kommunerna stöd till någon av länets

¹ Våld mot kvinnor i nära relationer, BRÅ 2002:14. I två tredjedelar av fallen hade kvinnan en nära relation till gärningsmannen.

² Kommunerna som blundar för mäns våld mot kvinnor, Nationellt Råd för kvinnofrid 2001

³ Kvinnojouren ADA i Göteborg var landets första kvinnojour

kvinnojourer, men jourernas resurser är ändå knappa. Endast två av länets kommuner driver kommunala kvinnojourer. De frivilliga kvinnojourerna svarar därmed för en mycket stor del av arbetet med att stödja våldsutsatta kvinnor och barn.

1.2 Syfte

Syftet med denna rapport är att belysa kvinnojourernas villkor och förutsättningar i Västra Götalands län samt att synliggöra deras insatser för att stödja och hjälpa kvinnor som utsatts för våld i en nära relation.

Syftet med rapporten har inte varit att redovisa enskilda jourers verksamhet utan att följa en utvecklingsprocess och delvis utgöra underlag för en jämförelse med en undersökning som gjordes år 2001 av Marianne Örtell, från Kvinnojourer i Väst.

1.3 Metod

Samtliga kvinnojourer i Västra Götalands län som drivs på frivillig basis kontaktades först via telefon för att etablera kontakt och för att få svar på några elementära frågor. Efter kontakt med samtliga kvinnojourer bjöds tio jourer in till en gruppintervju. Intervjuerna genomfördes under två tillfällen på Länsstyrelsen i Göteborg och fem jourer medverkade vid varje intervju. Syftet var att inhämta mer kunskap om kvinnojourernas verksamhet och förutsättningar samt fånga upp intressanta frågeställningar inför utformandet av en skriftlig enkät.

Frågeformuläret/enkäten (bilaga 1) gjordes relativt omfattande för att ge en så heltäckande bild som möjligt av kvinnojourernas verksamhet och för att ge dem utrymme att lyfta fram egna synpunkter. Enkäten skickades sedan ut till samtliga kvinnojourer i länet. Värt att notera är att samtliga kvinnojourer svarade på enkäten.

Under arbetets gång har Länsstyrelsen även träffat Stödcentrum Beda. Stödcentrum Beda ingår i sammanställningen även om deras verksamhet skiljer sig från övriga kvinnojourer. Hos stödcentrum Beda har alla medlemmar själva varit utsatta för incest eller andra sexuella övergrepp och anställda och medlemmar ger varandra stöd.

Fyra kvinnojourer driver tillsammans ett kvinnohus i Skövde. Telefonen till samtliga fyra jourer är på dagtid kopplad till kvinnohuset i Skövde. På kvällar och helger tjänstgör de ideellt arbetande kvinnorna på respektive jour. Enkäten har skickats till samtliga jourer och Kvinnojouren Elin som verkar i Skövde redovisar i sitt svar den verksamhet som bedrivs på kvinnohuset.

Kvinnojouren Frida med säte i Säffle-Åmål har tagits med i urvalet då den har ett upptagningsområde som sträcker sig in i Västra Götalands län.

Länsstyrelsens undersökning vill ge en bild av de frivilliga kvinnojourernas verksamhet. Den verksamhet som drivs i kommunal regi verkar delvis under andra förutsättningar. Kvinnojouren Duvan i Trollhättan samarbetar med det kommunala kriscentret som finansierar och driver boendet. De antal nätter etc. som kvinnor bott i det skyddade boendet som tillhandahålls av kriscentret i Trollhättan har därför inte räknats med i denna rapport. Av samma anledning ingår inte heller den verksamhet och det boende som tillhandahålls av Kriscentrum för kvinnor i Göteborg.

Vi har valt att i huvudsak använda benämningen frivilliga kvinnojouurer eller kvinnojouurer som drivs på frivillig basis i stället för benämningen ideella kvinnojouurer. Det finns kvinnojouurer som har stor andel avlönad personal, och en av länets kvinnojouurer är en ekonomisk förening. Benämningen ideell kvinnojour kan då eventuellt uppfattas som missvisande.

2 Kvinnojourenas historik och organisering

I Sverige har kvinnojouren funnits i snart 30 år. Den första kvinnojouren bildades i Göteborg år 1978³ och därefter ökade antalet jourer snabbt. Ett nätverk av jourer växte fram och år 1981 samlades representanter för jourer från hela landet till den första riksträffen i Stockholm. År 1984 bildades sedan ROKS, Riksorganisation för kvinnojouurer och tjejjourer i Sverige. ROKS har idag drygt 130 medlemsjourer.

År 1996 bröt sig några kvinnojouurer ur ROKS och bildade SKR, Sveriges Kvinnojouurers Riksförbund. SKR har idag ett trettiotal medlemsorganisationer.

De finns i dag 23⁴ kvinnojouurer som verkar i Västra Götalands län, både från ROKS och från SKR, även om merparten av jourerna i Västra Götaland är medlemmar i ROKS.

I Västra Götalands län samarbetar 20 kvinnojouurer inom föreningen Kvinnojouurer i Väst. Kvinnojouurer i Väst fungerar som en förmedlande länk mellan jourerna genom att stödja erfarenhetsutbyte samt arrangera utbildningar. Inom föreningen håller man även varandra informerade om hur beläggningen ser ut och försöker hänvisa kvinnor till andra lediga jourer om den egna jouren är fullbelagd. Kvinnojouurer i Västs verksamhet finansieras i huvudsak via bidrag från Västra Götalandsregionen.

3 Kvinnojourenas fyller ett tomrum

I Västra Götaland finns det två kommunala kriscenter som kan erbjuda boende i kommunal regi. Deras verksamhet är uppskattad och fungerar mycket bra.

Socialtjänsten är den myndighet som har det yttersta ansvaret för att stödja personer med sociala problem. Enligt socialtjänstlagens 5 kap 11§ skall socialtjänsten beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp att förändra sin utsatta situation. Många kvinnor väljer dock att vända sig till någon av de frivilliga kvinnojourerna i stället för att kontakta socialtjänsten. Orsakerna till detta varierar men det faktum att endast ett fåtal kommuner har eget skyddat boende kan vara en orsak till att kvinnorna vänder sig direkt till jourerna.

3.1 Medmänniska inte myndighet

Kvinnojouren är ingen institution, utan ett ställe där kvinnor kan få stöd och hjälp av medsysstrar och möta kvinnor i samma eller liknande situation. Sjukvård, polis och socialtjänst är viktiga samarbetspartners, men de kan inte ersätta kvinnojourernas viktiga arbete.

De flesta kvinnojouren har en bred verksamhet, där man förutom skyddat boende erbjuder telefonrådgivning, personlig rådgivning, gruppträffar, studiebesök, utåtriktade aktiviteter, studiecirkel samt verksamhet inriktad mot barn.

Verksamheten skiljer sig delvis åt beroende på kvinnojurens storlek. Mindre jourer har rådgivning och jourtelefon på kvällstid och under natten. Större jourer som har råd att anställa någon på heltid har möjlighet att ha en bredare verksamhet där ”dörren alltid står öppen”. Kvinnojourerna arbetar för att vara så tillgängliga som möjligt och de har en flexibilitet och frihet som de värnar om. Kvinnojourerna strävar efter att de misshandlade kvinnorna skall kunna komma i kontakt med jouren när de behöver det. De skall inte behöva begränsas av särskilda öppettider och telefonsvarare. Under år 2003 genomförde kvinnojourerna i länet cirka 9 000⁵ stödsamtal, antingen via jourtelefonen eller vid personligt besök.

Vissa kvinnor vittnar om dåliga erfarenheter i kontakten med socialtjänsten. En undersökning från år 2001⁶ visade att socialtjänsten var den instans hjälpsökande kvinnor var mest missnöjda med. Hela 46 procent av dem som sökte hjälp hos familjerådgivning och 44 procent av dem som sökte hjälp av socialsekreterare var missnöjda med den hjälp de fick. Dåligt bemötande bygger ofta på okunskap. Alla handläggare vet inte hur man bör bemöta utsatta kvinnor som söker hjälp. I det stora missnöjet kan det dock även ligga orealistiska förväntningar gällande socialtjänstens möjligheter att hjälpa kvinnan.

Att vända sig till socialtjänsten kan ibland även vara förknippat med skam. Om kvinnan inte har problem med sin försörjning utan i huvudsak är i behov av en fristad i väntan på ny bostad, och en möjlighet att lämna en

⁵ I denna siffra har svaren från Kvinnojouren Duvan räknats med.

⁶ Slagen Dam, Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfångsundersökning, 2001

misshandlande man, kan steget att vända sig till socialtjänsten vara stort. Somliga kvinnor behöver dock mycket stöd och hjälp som bara de sociala myndigheterna kan bidra med.

”Kvinnorna känner en rädsla att bli ifrågasatt som mamma. Oförståelse, måste berätta allt om sig själv och familjesituationen.”

”Det är ingen kvinnojour som ifrågasätter en hjälpsökande kvinna och hennes historia, utan tror på henne. Hon får vara anonym och vi kan dessutom erbjuda skydd, trygghet och stöd. Detta kan endast kvinnojourer erbjuda i dagsläget, man kan se kvinnojourerna som en fristad för kvinnor och barn!”

Något som återkommer när det gäller kvinnojourernas roll är möjligheten för kvinnan att få vara anonym. Det kan finnas en motvilja till att hamna i register. En kvinna som har hamnat i en kris och behöver tillfällig hjälp vill inte bli ”utredd”. Det finns även en rädsla att socialtjänsten skall omhänderta barnen.

Många kvinnojourer ifrågasätter att familjerätten oftast strävar efter att föräldrarna skall ha gemensam vårdnad om de gemensamma barnen. Kontakten med båda föräldrarna är viktig men många misshandlande män är inga bra pappor till sina barn. En kvinna som lyckats lämna en misshandelsrelation med barnens far kan även uppleva den gemensamma vårdnaden som pressande genom att mannen fortsatt påverkar hennes och barnens liv. Den gemensamma vårdnaden kan försvåra för kvinnan att gå vidare, genom att hon tvingas till löpande kontakt med den man som misshandlat henne, och ibland även barnen (se vidare under avsnitt 3.4).

Jourkvinnornas kompetens och utbildning har ibland ifrågasatts, eftersom kvinnojourerna inte ställer krav på speciell utbildning. Samtidigt är den kompetens de har efterfrågad. På många håll medverkar kvinnojourerna i utbildning i kvinnofrid för polis och socialtjänst. Jourkvinnorna har skiftande utbildning och bakgrund men delar samma värderingar och människosyn. Detta lyfts fram som en fördel. Det viktigaste är att kunna möta människor och vara ett stöd och en medmänniska som lyssnar och förstår. Innan man får börja arbeta som jourkvinna måste man dock genomgå en ganska omfattande studiecirkel. De flesta jourer har ett system där nya jourkvinnor tjänstgör tillsammans med, eller går bredvid, en mer erfararen jourkvinna.

”De kvinnor som kommer till oss är kloka vuxna människor, de är inte sjuka utan befinner sig i en tillfällig kris i livet, de behöver oftast inte personal på jouden dygnet runt – de behöver en medmänniska.”

Trots de svårigheter många kvinnor har blivit utsatta för, bör de så gott det går fortsätta att leva som vanligt när de kommer till kvinnojouren. Om det uppstår behov av att ha personal dygnet runt på jouden så ordnas detta. Fem jourer har exempelvis telefonöppet dygnet runt och tre jourer har bemanning dygnet runt på jouden.

Att komma till kvinnojouren innebär för många en vändpunkt. Många kvinnor håller kontakten med jouren även efter det att de flyttat därifrån. Men det är anmärkningsvärt stora skillnader mellan jourerna. Sju kvinnojouurer svarar att bara några få eller 10 procent av kvinnorna håller kontakt, sju jourer svarar att 50 procent eller mer håller kontakt. Det går via enkäten inte att finna några klara samband mellan vare sig antal kvinnor som bor på jouren eller om jouren har anställd personal som påverkar om kvinnorna behåller kontakten eller ej.

Kjerstin Almqvist och Anders Broberg fann stora skillnader mellan jourerna när det gällde att rekrytera kvinnor som frivilligt ville medverka i en studie om barn som bevittnat våld mot sin mamma. På några av kvinnojouren var det många kvinnor som ville medverka men det från andra jourer var få kvinnor som ville medverkade i studien. De kunde inte finna något stöd för att vissa kvinnor hänvisades speciella jourer utan fann att skillnaderna troligen berodde dels på hur länge kvinnorna bodde på jouren och dels på personalens aktivitet. Samma mekanismer kan även påverka om kvinnorna väljer att hålla kontakten med kvinnojouren även efter att de flyttat därifrån.

3.2 Det skyddade boendet – en hårt belastad fristad

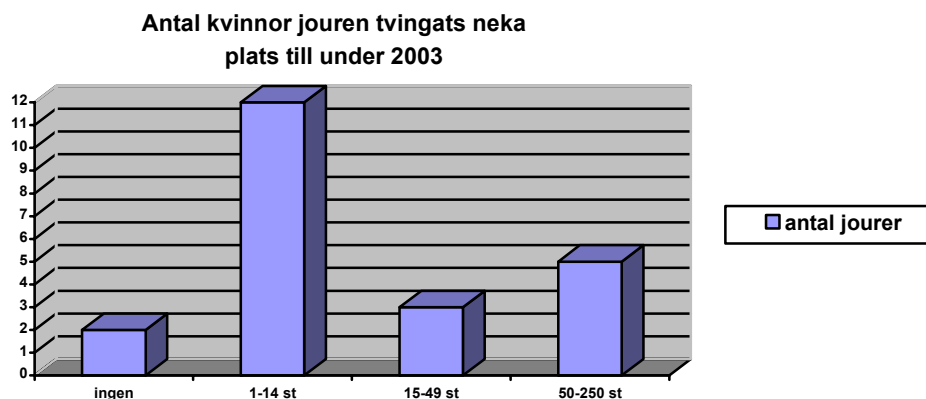
Samtliga kvinnojouurer i länet kan erbjuda skyddat boende⁷. Karaktären på boendet varierar och kan bestå av en lägenhet, kollektivt boende eller ett hus som kommunen ställt till förfogande. Några jourer har hemlig adress till boendet andra har öppen adress och är väl kända i området, eftersom ett öppet läge under känd adress kan fungera som skydd genom att grannar exempelvis blir mer uppmärksamma. De flesta jourer har sitt kontor lokaliserat till samma ställe som boendet, vilket kan vara ytterligare en trygghet.

Kvinnojouren har mellan två och sju platser för boende, plus utrymme för medföljande barn. Några jourer har även en så kallad utslussningslägenhet, där kvinnorna kan bo akut under en kortare period.

En sammanställning av enkäten visar att det under år 2003 bodde sammanlagt 370 kvinnor på någon av länets frivilliga kvinnojouurer, uppskattningsvis har lika många barn bott på jourerna. Samtidigt visar enkäten att kvinnojouren har fått neka plats till många kvinnor och barn. Under år 2003 var den siffran så hög som 767 kvinnor, men samma kvinna kan dock ha blivit nekad plats av flera jourer. Då det råder anonymitet på jourerna är det svårt att avgöra hur många jourer samma kvinna vänt sig till. Siffran tyder dock på att samma kvinna vänt sig flera jourer. Tyvärr finns det heller ingen säker information om vart en kvinna som blir nekad plats på någon av länets jourer vänder sig i stället.

⁷ Stödcentrum Beda har inget boende och en av kvinnojouren samarbetar med den kommunala jouren som står för boendet, och har inte tagits med i denna sammanställning.

Antalet tillfällen jouren har fått neka en kvinna plats skiljer sig åt beroende på var i länet den verkar. En av jourerna har fått neka plats till 250 kvinnor medan några jourer sällan eller aldrig har behövt göra det. Trycket synes vara störst på jourerna i de större städerna.

En kartläggning gällande kvinnojourerna runt om i landet gjord av Socialstyrelsen⁸, visade att år 1989 avvisades totalt 421 kvinnor från jourerna runt om i landet på grund av platsbrist. Vid en jämförelse med siffror från Västra Götaland län för år 2003, visar det sig att bara i Västra Götalands län har antalet kvinnor som har blivit avvisade överstigit det totala antalet för hela landet. Detta tyder på att trycket har ökat, en viss reservation dock för att siffrorna inte är fullt rättvisande eftersom samma kvinna sannolikt sökt hjälp hos flera jourer.

I förhållande till det antal kvinnor som bott på kvinnojourerna är antalet övernattningar betydligt högre. Under år 2003 var det sammanlagt över 13.000 övernattningar på länets jourer. De flesta kvinnor som kommer till kvinnojouren har med sig barn varför det antalet nätter barn har bott på någon av länets jourer kan uppskattas till minst 10 000. Detta ger sammanlagt över 20 000 övernattningar totalt på länets frivilliga kvinnojouren.

Om man som ett räkneexempel utgår ifrån att kommunerna hade fått finansiera kvinnornas övernattningar till en kostnad av 500 kr per natt, så hade det kostat mer än 6,5 miljoner kronor. Alternativt boende på exempelvis hotell är ofta betydligt dyrare.

3.2.1 Bostadsbristen ökar trycket på jourerna och försvårar för kvinnan att börja om på nytt

Bostadsbristen är en bidragande orsak till att trycket är högre på kvinnojourerna i länets större städer, samt att kvinnor från mindre städer söker sig till storstaden för att fly undan förövaren och skapa sig en anonym tillvaro. Bostadsbristen gör även att kvinnorna tenderar att bo längre och längre på jourerna.

⁸ SoS – rapport 1990:38

Få kvinnojourer har ett etablerat samarbete med bostadsbolag eller hyresvärdar. Ett par jourer uppger att det finns en rädsla från hyresvärdarnas sida att ge lägenhet till misshandlade kvinnor eftersom man tror att mannen ska komma dit och ställa till problem. Att få hjälp av kvinnojouren i bostadssökandet och därmed låta eventuella hyresvärdar få vetskap om misshandeln kan därför vara en nackdel i jakten på en ny bostad.

Sedan den 1 september 2003 finns det möjlighet att enligt 1§ Lagen om besöksförbud (1988:688) meddela mannen besöksförbud till den gemensamma bostaden. Förbudet får normalt meddelas för högst 30 dagar. Denna möjlighet har hittills inte använts i särskilt stor utsträckning. En anledning är att man inom polisen ibland anser att om mannen bedöms så farlig att han inte kan besöka den gemensamma bostaden bör han istället vara frihetsberövad. I en rättsprocess skulle kvinnan i många fall anses ha bättre rätt till den gemensamma bostaden men ofta önskar hon börja om på nytt eftersom minnena kopplade till bostaden kan vara traumatiska.

Ekonomiska svårigheter är tyvärr ett vanligt problem för de kvinnor som kommer akut till kvinnojouren. En hastig flykt från hemmet gör att kvinnan ofta bara får med sig de allra nödvändigaste. I de fall där mannen förfogar över den gemensamma ekonomin har hon inte ens tillgång till sina egna pengar. Mannen kan även som en del i maktutövningen övertyga kvinnan att skriva på skuldbrev etc.⁹. Vidare kan familjen ha skulder och betalningsanmärkningar sedan tidigare vilket gör det svårt för kvinnan att få en ny bostad.

3.3 Fler kvinnor söker sig till kvinnojouren idag

Många kvinnojourer anger att antalet kvinnor som vänt sig till dem för både stöd och boende är oförändrat men hälften av jourerna upplever en ökning på mellan 10-50 procent.

Orsakerna till ökningen varierar men bland annat anges att kontakten för

⁹ Varför går hon? Om misshandlade kvinnors uppbrotsprocess, Carin Holmberg, Viveka Enander, 2004.

stöd och rådgivning ökat, att jouren har expanderat och kan ta emot fler kvinnor för boende, eller att jourens upptagningsområde har vidgats. En jour uppger även att fler invandrarkvinnor än tidigare söker skyddat boende.

Det är svårt att veta om det ökade trycket på kvinnojourerna beror på ökat våld mot kvinnor i samhället eller om det hänger samman med den ökade öppenheten kring frågan. Sannolikt spelar det stor roll att de flesta jourerna funnits i relativt många år och att deras verksamhet blivit känd och uppskattad av de kvinnor som vänt sig dit. En undersökning från år 2001¹⁰ visade dock att endast 5 procent av de kvinnor som uppgett att de blivit utsatta för våld från maken/sambon sökte hjälp hos någon av landets kvinnojourer. Samma undersökning visar att 12 procent sökte hjälp hos sjukvården vilket var den instans som flest kvinnor vände sig till.

Brottförebyggande rådets rapport (BRÅ) om Dödligt våld mot kvinnor i nära relationer¹² visar att det dödliga våldet mot kvinnor minskat med 30 procent sedan 1970-talet. En förklaring som lyfts fram i rapporten är kvinnojourernas arbete och de allt större möjligheterna för utsatta kvinnor att få skydd. En annan rapport från BRÅ visar samtidigt att antalet polisanmälda misshandelsfall mot kvinnor som utförts av en man som kvinnan varit bekant med har ökat med 40% sedan början av 1990-talet¹³, så bilden är inte entydig. Samma undersökning uppskattar att 25 000 förvärvsarbetande kvinnor utsätts för våld av en närstående man under ett år, och att bara mellan en fjärdedel och en femtedel av fallen polisanmäls.

3.4 Barnen behöver ofta särskild uppmärksamhet

Merparten av de kvinnor som bor på kvinnojourerna har med sig barn. Men spännvidden är stor och en jour uppger att cirka 95 procent av kvinnorna har med sig barn men en annan jour uppger att endast 10 procent har det.

Enligt enkäten är det få misshandlade kvinnor som lämnar kvar minderåriga barn med mannen i den gemensamma bostaden. Studier som gjorts visar även att många kvinnor väljer att dra sig ur ett förhållande där hon blir misshandlad just på grund av barnen. Omfångsundersökningen Slagen Dam från år 2001 visar att mer än var femte kvinna som utsatts för våld av en tidigare make/sambo uppger att också barnen utsatts för fysiskt våld. En studie bland barn som vistas på kvinnojour i Göteborg visade att över 60 procent av barnen hade utsatts för en eller flera former av misshandel av sin pappa¹⁴.

Studien från Göteborg visade även att 95 procent av barnen vid minst ett tillfälle hade befunnit sig i samma lägenhet som föräldrarna då misshandeln pågick, 77 procent hade befunnit sig i samma rum. För barn är det ett oerhört

¹⁰ Slagen Dam, Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfångsundersökning, 2001

¹² Dödligt våld mot kvinnor i nära relationer, BRÅ-rapport 2001:11

¹³ Våld mot kvinnor i nära relationer, BRÅ 2002:14

¹⁴ Barn som bevittnat våld mot mamma, Kjerstin Almqvist och Anders Broberg, 2004

trauma att se sin mamma bli misshandlad och många av barnen visade tecken på posttraumatiskt symtom. Studier visar även på ett samband mellan mammans och barnets psykiska hälsa. Hjälptill mamman är därför även hjälptill barnen, men många barn behöver hjälpt från utomstående att komma över sina upplevelser.

Inom de tre Utvägsprojekten i länet kan barnen få stöd och hjälpt genom bland annat samtalsgrupper. Utvägsverksamheten omfattar dock bara en del av länet. Det är därför få av alla de kvinnor och barn som kommer i kontakt med någon av länets jourer som deltar Utvägsverksamheten.

På kvinnojourerna får barnen ofta möjlighet att träffa andra barn med liknande erfarenheter, vilket kan fungera som stöd då de ser att de inte är ensamma om att vara i denna situation. Det är viktigt för barnen att leva ett så vanligt liv som möjligt under den tiden de bor med mamman på kvinnojourerna, genom att fortsätta i samma skola och med samma fritidsaktiviteter. För barnens skull kan det därför vara angeläget att jourerna inte ligger alltför långt från familjens hem.

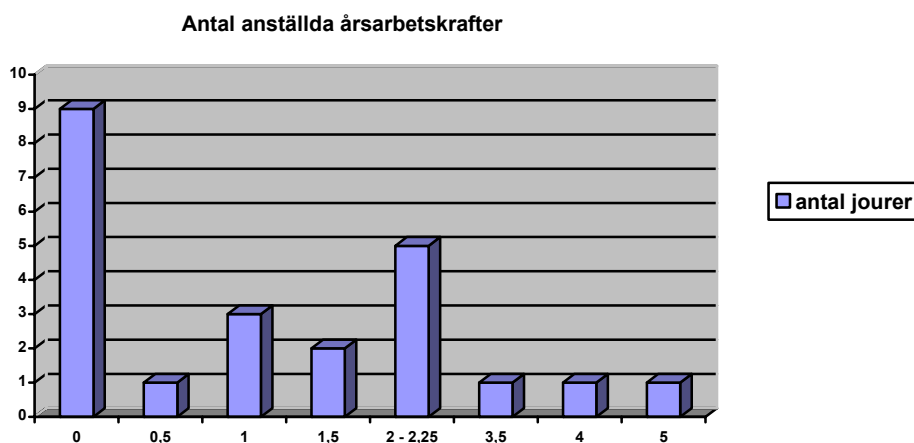
Kvinnjourerna är medvetna om barnens utsatta situation och drygt hälften av jourerna har någon form av verksamhet för barn. Det kan vara allt ifrån att en jourkvinna har blivit utsedd som kontaktperson till barnen, etablerade kontakter med BUP, till att man leker med barn och passar dem när mamman inte kan ta dem med sig. Några jourer anger att man arbetar efter ”trappan”-modellen som arbetats fram av Röda Korset, som har arbetats fram av Rädda barnen. Nio jourer har kontakt med barnpsykolog. Kontakten kan vara både förmedling till barnpsykolog vid behov och samverkan mellan barnpsykolog och jourerna. I Göteborg har kommunen inlett ett särskilt samarbete med kvinnojourerna och kommunen har tecknat ett avtal med barnpsykologer som ställs till kvinnojourernas förfogande.

Ekonomiska begränsningar gör att flera kvinnojourer uppger att de inte har resurser att ha särskild verksamhet riktad till barn. Samarbetet med BUP fungerar inte heller alltid tillfredställande och vanligtvis tar BUP inte emot barn om inte båda vårdnadshavarna lämnat sitt samtycke, något som självklart kan vara svårt gällande de barn som bor på kvinnojourerna.

4 En verksamhet till stora delar byggd på ideellt engagemang

Basen i kvinnojourernas arbete är de ideellt arbetande kvinnorna. Även om det idag finns anställd personal på lite drygt hälften av länets jourer, så är jourerna ofta mycket beroende av de ideella krafterna för att kunna driva verksamheten.

Varje månad lägger 17¹⁵ av länets kvinnojourer tillsammans cirka 5 000 timmar på ideellt jourarbete. Detta motsvarar över 30 årsarbetskrafter. De sex jourer som inte ingår i ovanstående sammanräkning uppger att man inte kan räkna timmarna så den sammanlagda siffran för hela länet torde vara än högre.

Undersökningen visar att nio kvinnojourer saknar anställd personal och allt arbete sker ideellt. Fjorton jourer av länets jourer har mellan en och fem anställda. De ekonomiska resurserna avgör både om och hur många anställda jouren kan ha.

Arbetsuppgifterna för anställd personal på kvinnojouren varierar. Oftast blir den anställda en nyckelperson som förutom jourarbetet sköter allt från schemaläggning, städning till att ordna studiecirkel och möten. Att arbeta på en kvinnojour ställer höga krav både vad gäller kunskaper, flexibilitet och uthållighet, men också samarbets- och samordningsförmåga.

De kvinnojourer som har personal anställd har även handledning för personalen. Även handledning är till viss del en ekonomisk fråga men några jourer har även möjlighet vid behov att erbjuda handledning till dem som arbetar ideellt. De jourer som saknar extern handledning skriver att de stöttar varandra, har gruppsamtal och att de mer erfarna jourkvinnorna handleder nya medlemmar.

4.1 Allt svårare att rekrytera nya ideella krafter

Fjorton kvinnojourer uppger att de har problem med att rekrytera nya jourkvinnor. Anledningen anges bland annat vara att kvinnor idag inte har tid att engagera sig ideellt. Några upplever det som ett problem att många jourkvinnor är i pensionsåldern. Ett par jourer uppger även att det är svårt att få de ideella krafter att stanna. Innan man bli jourkvinna måste man genomgå en studiecirkel. Efter genomgången studiecirkel är det ofta några kvinnor som av olika anledningar hoppar av. Det kan vara på grund av

¹⁵ I de 17 som svarat på frågan ingår även Kvinnohuset Cassandra som bara har anställd personal och inga ideellt arbetande kvinnor.

tidsbrist eller att man tycker att det är ett för stort ansvar och därför inte vågar.

Fem kvinnojourer uppger att de inte har problem med att rekrytera nya jourkvinnor. En jour skriver att trycket på deras studiecirklar är så stort att de har fått upprätta en väntelista till nästkommande studiecirklar. En tendens som kan skönjas är att kvinnojourer som också har en aktiv tjejjour har lättare att rekrytera medlemmar och nya jourkvinnor.

Hur mycket jourkvinnorna arbetar ser lite olika ut från jour till jour, och från person till person. Alla har inte samma förutsättningar att engagera sig ideellt på fritiden. Flera av jourerna uttrycker en önskan om att på något sätt kunna uppmuntra och belöna alla dem som ställer upp och tjänstgör.

”..alla baskostnader har stigit och nu kan vi inte längre delta i det kursutbud som finns för jourkvinnor. För att inspirera våra jourkvinnor – de jobbar gratis åt kommunen varje natt – vill vi kunna sända dem på intressant fortbildning så att de känner att de utvecklas”

”Det vore också roligt att få överraska jourkvinnorna med något gott för deras del, en god middag, en dag på SPA, som belöning för årets insatser.”

5 En verksamhet med osäkra ekonomiska förutsättningar

Kvinnojourerna är beroende av ekonomiskt stöd från kommunerna. Nästan alla kvinnojourer får kommunalt bidrag men bidragets storlek varierar. Ofta betalar kommunerna ett visst antal kronor per invånare till jourerna, men resurserna är knappa och skall räcka till alla de fasta utgifterna, som löner, hyra, telefon m.m. Många jourer kan inte utveckla verksamheten för barn, som de skulle önska, p.g.a. de ekonomiska begränsningarna. Kvinnojourerna får även in en del pengar via medlemsavgifter och via riksorganisationerna ROKS och SKR. Andra möjligheter att få stöd är gåvor och medel från olika fonder och stiftelser.

I stort sett samtliga kvinnojourer lyfter fram behovet av mer långsiktig finansiering. Ett stort problem för jourerna är nämligen att de måste söka pengar till sin verksamhet varje år. Detta innebär att många inte vet hur den ekonomiska situationen kommer att se ut nästkommande år. Denna osäkerhet gör det svårt att få stabilitet i verksamheten och kan även påverka de ideella krafternas vilja att engagera sig. Vissa kommuner ger driftstöd eller bidrag till basverksamheten, andra betalar en viss summa per natt och kvinna som bor på kvinnojouren. Vanligast synes en kombination av verksamhetsbidrag och ersättning per natt vara. Verksamhetsbidraget ges vanligtvis i form av föreningsbidrag.

Om kvinnorna har en etablerad kontakt med socialtjänsten betalar kommunen oftast för kvinnans vistelse på Kvinnojouren. På vissa jourer blir

alla kvinnor placerade via socialtjänsten och då står kommunen för hela boendekostnaden och kvinnorna betalar då ingenting själva. Jourerna tar ofta ut olika avgift från kommunerna beroende på om de lämnar fast verksamhetsbidrag eller ej. Många av de kvinnor som kommer till kvinnojourerna har ingen kontakt med socialtjänsten och de betalar om möjligt själva en mindre summa¹⁶ för sitt uppehälle på kvinnojouren.

6 Särskilt utsatta grupper

De kvinnor som söker sig till kvinnojourerna kan vara allt mellan 18 och 80 år. De flesta kvinnorna verkar dock vara mellan 25 och 40 år, och har med sig barn när de kommer till jouren. Nationella rådet för kvinnofrid har i ett flertal rapporter uppmärksammat särskilt utsatta grupper; kvinnor med psykiska funktionshinder, homo- eller bisexuella kvinnor; äldre kvinnor och kvinnor med missbruksproblem. Situationen för dessa grupper är fortsatt svår. Även kvinnor med utländsk- eller invandrarbakgrund¹⁷ kan genom isolering och bristande språkkunskaper vara extra utsatta. Som så mycket av samhället i övrigt är tillgängligheten till många jourer dålig för fysiskt funktionshindrade kvinnor. Även Amnesty tar i sin rapport från 2004 upp olika insatser för särskilt utsatta grupper.

6.1 Kvinnor med utländsk bakgrund

Merparten av de kvinnor som söker sig till kvinnojourerna för stöd och rådgivning har svenskt ursprung. De flesta jourer uppger samtidigt att majoriteten av de kvinnor som söker skyddat boende på jouren har utländsk- eller invandrarbakgrund, några jourer uppger dock att fördelningen mellan grupperna är jämn. Jourerna uppger även att det kan variera mycket över tid och vissa perioder är det många kvinnor med utländsk bakgrund, andra är det flest kvinnor med svensk bakgrund som söker sig till kvinnojouren. En tendens är att kvinnor med svensk bakgrund kommer mer akut och bor ett fåtal nätter medan kvinnor med utländsk bakgrund tenderar att bo längre på jouren.

Av samtliga tjugotvå kvinnojourer med boende säger sjutton att andelen utländska kvinnor som bott på jouren var över 50 procent, (sex jourer anger att det är fler än 70 procent). Dessa siffror skall dock inte entydigt tas som intäkt för att kvinnor med utländsk bakgrund oftare blir utsatta för våld än kvinnor med svensk bakgrund. Det finns en rad faktorer som kan bidra till att kvinnor som inte är födda i Sverige i större utsträckning söker sig till kvinnojourer. De flesta av dessa jourer finns i storstäderna, där det i allmänhet även finns fler kvinnor med utländsk bakgrund. Invandrarkvinnor kan ha en mer utsatt situation som delvis skiljer sig från kvinnor med svensk bakgrund. I stort sett samtliga jourer tar upp det faktum att kvinnor som inte

¹⁶ Beloppet kvinnorna betalar ligger oftast mellan 50 – 100 kronor.

¹⁷ I enkäten användes benämningen ”kvinnor med utländsk bakgrund”. Detta begrepp är något vidare än ”invandrarbakgrund” och innefattar bland annat även andra generationens invandrare. Endast personer som är födda utanför Sverige anses normalt vara invandare.

är födda i Sverige saknar ett kontaktnät och ett socialt skyddsnät. Kvinnojouren kan i många fall vara enda utvägen. De behöver också hjälp och stöd i kontakt med myndigheter.

Studier visar att våld mot kvinnor är vanligare i områden som är eller har varit utsatta för krig eller konflikt¹⁹. Många av Sveriges invandrare har färsk erfarenheter av konflikter vilket kan påverka, liksom det sociala utanförskap som kan drabba många familjer vid en flykt utomlands. Statistik från BRÅ visar att såväl utrikes födda offer som förövare är överrepresenterade i statistiken, men att denna överrepresentation minskar²⁰. Generellt för gärningsmännen och offer oavsett ursprung är att de ofta har en låg social status i samhället. Av de polisanmälda brotten framgår att de är mer brottsbelastade, i högre utsträckning arbetslösa och har lägre utbildning än befolkningen generellt. BRÅ:s studier visar att även benägenheten att anmäla kan skilja sig åt beroende på klass och kvinnas status i samhället, där mer etablerade kvinnor antas vara mindre benägna att anmäla.

BRÅ tar i en rapport²¹ upp kvinnojourernas arbete, den ökade uppmärksamheten gällande mäns våld mot kvinnor och de allt större möjligheterna för utsatta kvinnor att få skydd som en anledning till att det dödliga våldet mot kvinnor i nära relationer har minskat sedan 1970-talet. Detta stödjer resonemanget om att den isolering som kvinnor med utländsk bakgrund ibland lever i ökar hennes utsatthet och vara ytterligare en orsak till att denna grupp är överrepresenterad i statistiken.

Att inte behärska svenska kan var ett problem i många situationer, men på kvinnojouren löses detta oftast med tolk, jourkvinnor med utländsk bakgrund eller god vilja. I vardagslivet fungerar det med hjälp av gester och teckenspråk och de flesta jourer uppger att det oftast löser sig och att ingen kvinna skall behöva stå utan hjälp på grund av språksvårigheter. Många jourer har jourkvinnor och medlemmarna från olika delar av världen som ofta ställer upp som tolk för de kvinnor som bor på jouren.

De flesta jourer har även kontakt med tolk som de kan använda vid behov. Detta sker genom att socialtjänsten sänder en tolk till jouren eller genom den kommunala tolkcentralen. I vissa fall vill dock socialtjänsten bara bekosta tolken om de själva har varit i kontakt med kvinnan och slussat henne vidare till kvinnojouren.

Fyra kvinnojourer kan inte ta emot kvinnor som inte kan göra sig förstådda utan tolk, om inte kommunen står för tolkkostnaden eftersom jouren inte har

¹⁹Rapporten Dödligt våld mot kvinnor i nära relationer, BRÅ 2001:11 visar på en överrepresentation av utlandsfödda bland såväl offer som förövare och även här fann man att familjen ofta hade lämnat sina hemländer av flyktingskäl.

²⁰ Våld mot kvinnor i nära relationer BRÅ 2002:14

²¹ Dödligt våld mot kvinnor i nära relationer, BRÅ 2001:11.

råd at bekosta den. Boendet går oftast att lösa utan tolk men rådgivning och stödsamtal är svårare.

6.1.1 Kvinnor utan permanent uppehållstillstånd

Utländska kvinnor som flyttar till Sverige för att gifta sig med en för dem relativt okänd man lever ibland isolerade från omgivningen under hot om utvisning. De vet inte hur samhället fungerar, vilka rättigheter och skyldigheter de har, vad lagen säger osv. Det är vanligt att mannen begränsar umgängeskretsen, och inte låter kvinnan ha egna vänner. Vissa av kvinnorna har ingen familj i närheten att kontakta och även om familjen är nära är det inte säkert att de vågar ingripa av rädsla för mannen. Att söka hjälp utanför familjen kan även uppfattas som om kvinnan har gjort någonting förbjudet.

Anmärkningsvärt många kvinnojourer tar just upp problemet med kvinnor som saknar permanent uppehållstillstånd. Det kan handla om kvinnor som lockas hit via giftermål. En sådan kvinna hamnar i en extrem beroendeställning och lever under ständigt hot att bli utvisad om paret skiljs under det första två åren. Paret måste normalt leva tillsammans i två år innan kvinnan får uppehållstillstånd. Detta försvårar situationen för den kvinna som blir misshandlad, då hotet om att bli utvisad kan vara mycket större än det hot hon upplever i hemmet. Det blir än mer komplicerat om det finns barn med i bilden. Mannen kan hota med att ta barnen ifall hon kontaktar socialtjänsten eller polisen. Utlänningslagen 2 kap 4§ 4e ger dock möjligheter för kvinnan och barnen att få stanna om förhållandet har upphört främst på grund av att de utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid. Kvinnan saknar ofta vetskap om detta och det råder en osäkerhet i hur det enskilda fallet kommer att bedömas.

6.1.2 Kvinnor utsatta för hedersförtryck

Nära 2/3 av länets kvinnojourer har kommit i kontakt med kvinnor som blivit utsatta för hedersrelaterat förtryck. I mån av plats tar kvinnojourerna emot dem och ger dem samma stöd som övriga kvinnor som bor på jouren. De kvinnor som kommer till jouren är i huvudsak myndiga men jourerna möter även omyndiga flickor. Kvinnojourerna uppger att de också möter gifta kvinnor som är utsatta för starkt hot från släkten, och att även kvinnor med svenskt ursprung kan vara drabbade.

”Den svenska betydelsen av ordet heder är inblandat i allt mäns våld mot kvinnor, det är viktigt för männen att upprätthålla sin eller familjens heder. Vi gör ingen artskillnad gällande våld mot kvinnor. Vi erbjuder alla kvinnor samma slags stöd. Vi ser det som en gradskillnad... det är samma slags förtryck, men kan se olika ut”

Kvinnojourerna har en bred erfarenhet av att arbeta med våld och förtryck mot kvinnor men flertalet jourer menar att de idag inte har resurser att hantera denna grupp som i vissa avseenden kräver mycket stöd och hjälp.

De menar att kvinnojourerna är en viktig samarbetspartner men att myndigheterna måste ta sitt ansvar. Framförallt yngre kvinnor med stort skyddsbehov behöver oftast ett annat boende och ett annat stöd än vad många kvinnojourer kan erbjuda.

6.2 Kvinnor med missbruksproblem

Nationellt råd för kvinnofrid uppmärksammar i rapportern Världens sämsta brottsoffer de missbrukande kvinnornas utsatta situation. Länsstyrelsens undersökning bekräftar denna bild. Nästan samtliga jourer kommenterar svårigheten för kvinnor med alkohol- eller drogproblem att få stöd och hjälp. Detta torde även tyda på att många av jourerna har kommit i kontakt med kvinnor med drogproblem.

I Länsstyrelsens undersökning svarade samtliga kvinnojourer att de som regel inte tar emot kvinnor med alkohol- eller drogproblem. Men man saknar alternativ att hänvisa dem till. Vid enstaka tillfällen har ett par jourer därför ändå tagit emot kvinnor med missbruksproblem. Säkerheten för de andra kvinnorna på jouren anges som en av anledningarna till att man inte anser sig kunna ta emot kvinnorna.

Kvinnor med alkohol- eller drogproblem lever under mycket svåra omständigheter och har svårt att göra sig gällande. Deras trovärdighet som brottsoffer ifrågasätts ofta. Förstärkta insatser från samhällets sida behövs för att stödja denna grupp genom att bland annat underlätta för dem som vill komma till behandlingshem.

6.3 Kvinnor med funktionshinder

Många byggnader är idag inte tillgängliga för personer med fysiska funktionshinder. Detta visade sig vara fallet även för kvinnojourerna, vars lägenheter och kontor oftast inte är belägna i markplanet. Lite drygt hälften av jourerna uppger att deras lokaler inte är särskilt tillgängliga eftersom de finns högt upp i huset eller i hus där hiss saknas.

Sex kvinnojourer uppger att det finns hiss, men att det är för trångt för rullstol i lägenheten, eller att de inte kan ta emot kvinnor med större funktionshinder eller att det är en individuell bedömning.

Endast fem kvinnojourer anser att lokalerna är fullt tillgängliga. Allt fler byggnader i samhället håller dock på att handikappanpassas. Förhoppningsvis kommer tillgängligheten till länets kvinnojourer att öka med tiden.

Psykiskt sjuka kvinnor är en annan grupp som faller mellan stolarna. De kan bedömas som ”för friska” för att få medicinsk vård. Jourerna har ändå inte kapacitet att ta emot dem eftersom de ofta behöver extra stöd.

6.4 Kvinnor med husdjur

En annan grupp som kan ha svårt att få hjälp, framförallt med att hitta skyddat boende, är kvinnor med husdjur. I en misshandelsrelation kan familjens husdjur få en mycket stor betydelse. Det är inte ovanligt att mannen även slår djuret och en kvinna som har bestämt sig för att lämna vill därför ogärna lämna kvar exempelvis sin hund eller katt. Kvinnor vittnar även om att mannens övergrepp på familjens husdjur kan vara en utlösande händelse som gör att kvinnan till slut lämnar mannen²².

Många kvinnojourer har dock ingen möjlighet att ta emot djur. Flertalet hotell tar inte emot djur och det kan även vara svårt att få vänner att ställa upp. Av 23 jourer svarade 21 att de inte tar emot djur. Anledningen är oftast risk för allergi. Några jourer hänvisar till djurpensionat i närheten. Ibland försöker man lösa det genom att någon medlem är djurvakt. Två jourer tar emot kvinnor med djur, men den ena juren reserverar sig mot skillnaden om det är en fågel i bur och en hund.

7 Kvinnojourernas samverkan med andra aktörer

Kvinnojourerna samverkar med ett antal olika aktörer i samhället. Dessa är socialtjänsten, försäkringskassan polisen, vårdcentralen, brottsofferjourerna, kyrkan m.fl.

7.1 Kvinnojourernas samarbete med socialtjänsten

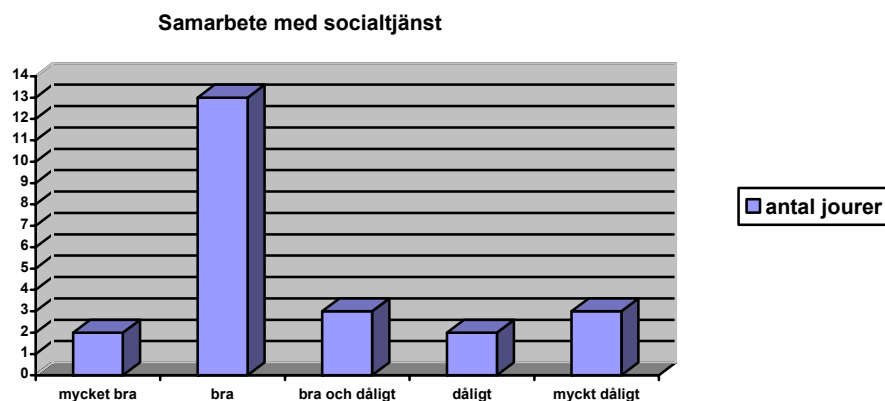
Socialtjänsten är en av kvinnojourernas vanligaste samarbetspartner. Många av kvinnorna som kommer till juren har också behov av hjälp från socialtjänsten. Hur samarbetet fungerar mellan juren och socialtjänsten varierar från jour till jour. På många plaster fungerar det bra medan andra jourer vittnar om en ”vi och dom-känsla” där de menar att socialtjänsten inte sätter värde på det arbete som juren lägger ned.

”Juren har fått egna kontaktpersoner på socialtjänsten som vi kan kontakta direkt. Detta innebär att vi slipper en del onödiga kontakter när en kvinna behöver hjälp.”

”Kvinnojuren är med i två samverkansgrupper där socialtjänsten medverkar. Vi har kontaktpersoner från två kommuner. Vi engagerar duktiga socialsekreterare som föreläser vid våra kurser. Vi uppmanar alltid våra boende att försöka knyta bra kontakt med socialtjänsten och vi förklarar också att det ibland inte fungerar särskilt bra, så hon måste tänka på att vara smidig, eftersom många socialsekreterare är oförstående och verkar utarbetade”.

²² Varför går hon? Om misshandlade kvinnors uppbrottsprocess, Carin Holmberg, Viveka Enander, 2004.

”Medvetenheten om socialtjänstens skyldigheter gentemot kvinnor utsatta för våld är oftast dålig. Medvetenheten om mäns våld mot kvinnor är låg. De kan ha motvilja att möta upp för våra kvinnor då de själva ej placerat dem hos oss”.

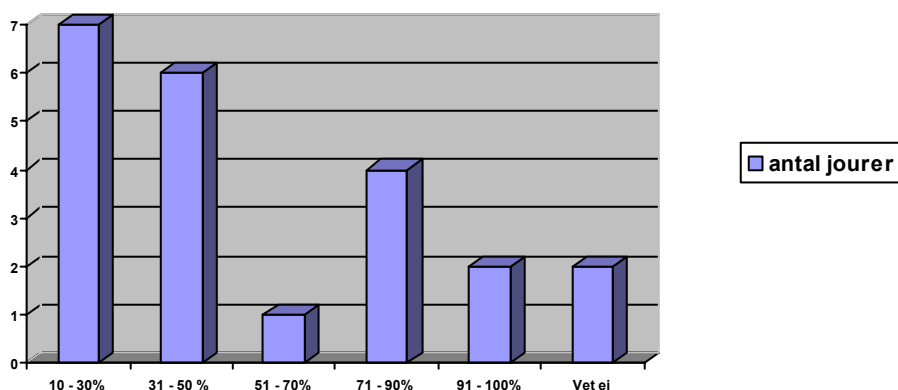

Några kvinnojourer kommenterar att samarbetet varierar och att det skiljer sig åt mellan olika handläggare.

En jämförelse mellan dessa siffror och dem som Marianne Örtell fick fram i sin rapport från år 2001 visar att samarbetet mellan kvinnojouren och socialtjänsten har blivit bättre. Enligt hennes rapport uppger 12 jourer att samarbetet fungerar både bra och dåligt och att detta beror på olika personer. I Länsstyrelsens undersökning anser 15 jourer att samarbetet är bra eller mycket bra jämfört med 8 jourer i undersökningen från år 2001.

Oavsett om kvinnojouren har ett fungerande samarbete med socialtjänsten eller ej, så kan kvinnorna som bor på jouren av olika anledningar ha behov av kontakt med socialtjänsten. Det är även här stora skillnader mellan jourerna. I Göteborg har två av jourerna avtal med socialtjänsten, vilket innebär att samtliga kvinnor som bor på jouren har placerats av socialtjänsten. I enkätfrågan gjordes ingen skillnad på om kvinnorna bodde på jouren eller sökte för stöd och rådgivning. Ett antal jourer har specificerat andelen av de boende som har etablerad kontakt och andelen kvinnor som söker stöd och rådgivning som har kontakt med socialtjänsten. Generellt sett är kontakten betydligt högre för dem som bor på jouren jämfört med dem som vänder sig till jouren för stöd och rådgivning. Följande siffror gäller i huvudsak de kvinnor som bor på jouren.

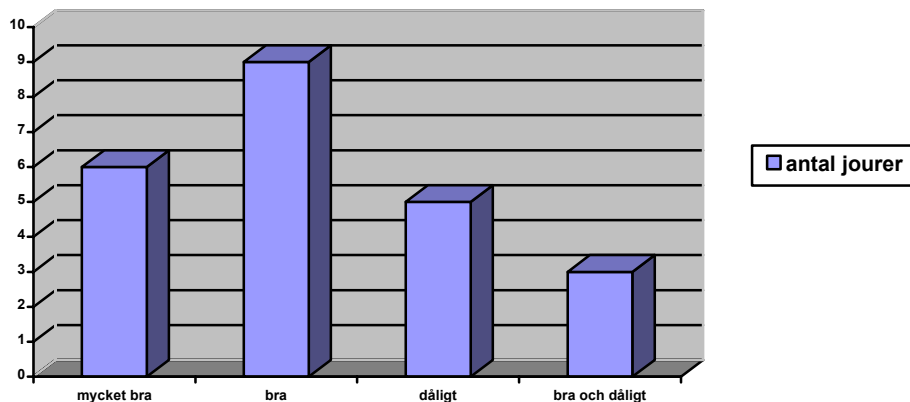
Andel kvinnor som har etablerad kontakt med socialtjänst

7.2 Kvinnojourernas samarbete med polisen

Sexton av de 23 kvinnojourerna har mycket bra eller bra samarbete med polisen. Samarbetet kan ta sig olika former. En av jourerna skriver att de har ”egna poliser”. En annan skriver att alla aspiranter i distriktet får undervisning av kvinnojouren. Några nämner att även om samarbetet är bra, så finns det enskilda poliser som inte har tillräckligt med kunskap om problemet och detta försvårar arbetet.

Samarbete med polisen

Fem kvinnojourer tycker att samarbetet mellan polisen och jouren är dåligt eller att det saknas. Problemen beror på okunskap. Planerade besök uppges fungera bättre än vid akuta uttryckningar, då det kan komma poliser som saknar kunskap i hur man skall bemöta kvinnorna. De två jourer som svarar att samarbetet är både bra och dåligt skriver just att det finns otroligt bra och kompetenta poliser, men det finns också poliser som fortfarande inte tar kvinnorna på allvar.

Många av de kvinnor som kommer till kvinnojourerna polisanmäler förövaren. Det är vanligare att de som bor på jouren anmäler, än att de som kommer för stöd och rådgivning gör det. Alla jourer kan inte uppge en exakt siffra men 15 jourer anger att mer än 50 procent av kvinnorna polisanmäler

brottet de blivit utsatta för. På sju av dessa jourer är andelen kvinnor som anmäler dessutom över 80 procent.

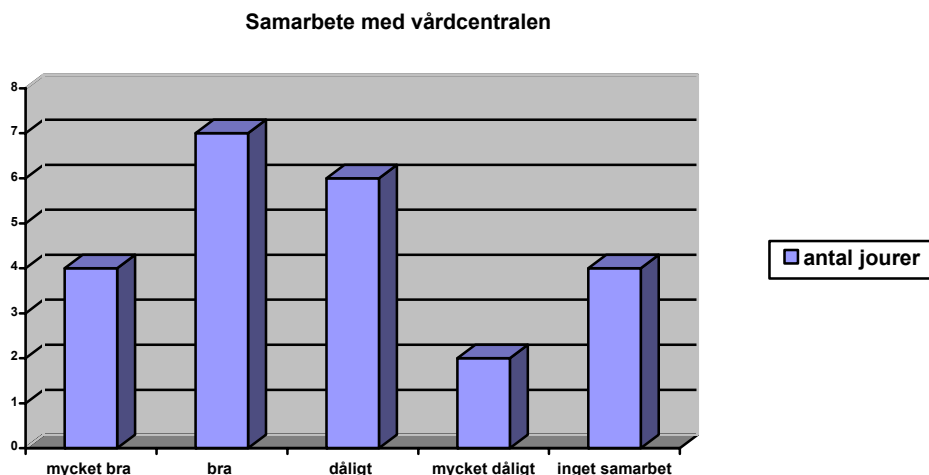
Enkäten visar en tendens att de kvinnojourer som har ett bra samarbete med polisen tenderar att ha en högre andel kvinnor som väljer att anmäla brottet, men bilden är inte entydig. Jourens samarbete med socialtjänsten tycks dock inte ha samma betydelse för kvinnans benägenhet att polisanmäla.

Enkäten visar att nästan alla kvinnor som anmäler, fullföljer sin anmälan och att kvinnojourerna i detta skede kan fungera som ett viktigt stöd. När kvinnojouren inte kan stödja kvinnan i rättegång beror detta oftast på tidsbrist.

7.3 Kvinnojourernas samarbete med vårdcentralen

Hälften av kvinnojourerna anser att samarbetet med vårdcentralen fungerar mycket bra eller bra. Andra hälften anser således att samarbetet fungerar dåligt eller mycket dåligt.

De som upplever att det fungerar väl anger flera olika skäl. När jouren tar kontakt med vårdcentralen knyter de snabbt kontakt och kvinnan får oftast tid för besök samma dag. Det är inga problem att ha skyddad identitet vid besöket och fakturan skickas till jouren. Sjukhuspersonalen hämtar ut medicin på sjukhusapoteket. En jour skriver helt enkelt att när hjälp behövs, så ställer de upp. En jour svarar att de har skrivit vårdcentralens handlingsplan för kvinnofrid och att samarbetet är av unikt slag. Läkarna frågar alltid kvinnan hur hon har det hemma.

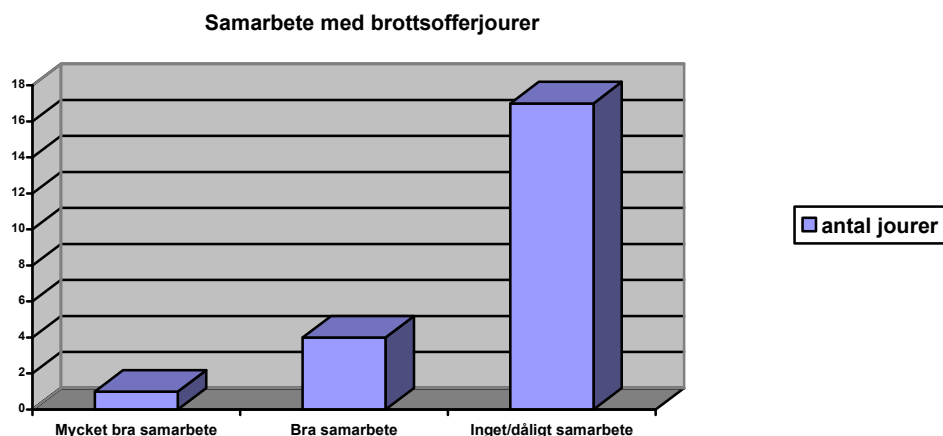
De kvinnojourer som uppger att de har dåligt samarbete med vårdcentralen uppger att kvinnorna inte får besökstider, att kvinnorna blir hänvisade till den vårdcentral hon geografiskt tillhör eftersom vårdcentralen nära kvinnojouren inte tar emot nya patienter eller att vårdcentralen hänvisar direkt till akuten.

Omfångsundersökningen Slagen dam från 2001 visade att när en kvinna som utsatts för våld av make/sambo och beslutade att söka hjälp var sjukvården den vanligaste instansen förutom polisen. De var i allmänhet även mycket nöjda med den hjälp de fick (84 procent för sjukvården 66 procent för psykiatrin).

Ett etablerat samarbetet mellan kvinnojourerna där vårdcentralerna tar de misshandlade kvinnor på allvar är viktigt både för att stödja dessa kvinnor men även för att säkra eventuella bevis. Ofta är det första mötet avgörande för om kvinnan bestämmer sig för att lämna förövaren eller stanna kvar hos denna.

7.4 Kvinnojourernas samarbete med brottsofferjourerna

Undersökningen visar att bara fem kvinnojourer har ett fungerade samarbete med någon brottsofferjour. Majoriteten svarar att man inte har något samarbete eller att samarbetet är dåligt. Brottsofferjourer finns inte på alla platser i länet vilket kan vara en anledning till att många svarar att samarbetet är dåligt eller obefintligt.

De kvinnojourer som anger att samarbete fungerar bra, skriver bl.a. att brottsofferjourerna stöttar dem ekonomiskt och att medlemmarna i kvinnojourerna också är medlemmar i brottsofferjourerna. Två jourer skriver att de ibland hänvisar kvinnor till brottsofferjourerna och att kvinnor ibland blir hänvisade från brottsofferjourerna till kvinnojourerna.

7.5 Andra samarbetspartners

Andra samarbetspartners för kvinnojourerna är kyrkan, Lions, Stadsmissionen, advokater, lärare från Komvux, Kvinnojourer i Väst, taxi, BUP, ABF, skola, ARETUSA/ENATW (ett europeiskt och nordiskt nätverk mot prostitution och trafficking), migrationsverket, utbildningsanordnare och nätverk av kvinnliga politiker.

Få jourer har kontakt med någon mansjour och några jourer efterlyser verksamhet för männen. Utvägsverksamheten är väl känd i länet men omfattar bara en del av kommunerna. En jour uppger att mansjourer inte alltid arbetar mot mäns våld mot kvinnor.

8 Slutsatser och förslag

Kvinnojournerna är idag en av samhällets viktigaste aktörer för att hjälpa och stötta våldsutsatta kvinnor samt för att synliggöra och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I takt med att arbetslivet ställer allt högre krav krymper utrymmet för att engagera sig i ideellt och oavlönat arbetet. Insatserna som kvinnojournerna gör måste därför fortsatt uppmärksammas och understödjas. Journerna bör ges stabila förutsättningar att bedriva sin verksamhet. Alla kvinnor som behöver det stöd och skydd som en kvinnojour kan ge, ska kunna få det.

De frivilliga kvinnojournerna svarar idag för en mycket stor del av arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Ofta talas det om kvinnojournerna som ett komplement till de insatser som görs i offentlig regi. Detta kan dock delvis ge en felaktig bild. I Västra Götaland finns 23 frivilliga jourer som kan erbjuda kvinnorna boende men endast två kommuner som driver eget boende för kvinnor som har blivit utsatta för våld i en nära relation.

För att förbättra bemötandet av kvinnor som utsatts för våld i nära relationer behöver en rad insatser genomföras, och för att kvinnojournerna ska kunna driva sin ofta livsviktiga verksamhet krävs förändringar.

Samverkan förbättras för ett bra första bemötande

När kvinnan väl söker hjälp är det första mötet ofta avgörande för om kvinnan bestämmer sig för att lämna förövaren eller stanna kvar. Kvinnojournerna kan inte ensamma lösa alla de problem som en misshandlad kvinna ställs inför. Samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer måste därför fungera. Förutom de organisationer som har tagits upp i denna rapport finns behov av samverkan även med försäkringskassa, domstol, åklagare, kriminalvård m.fl. Speciella kontaktpersoner kan underlätta samarbete och garantera kvinnorna det stöd de behöver.

Enkäten visar att samarbetet kan förbättras mellan flera av de inblandade instanserna, t.ex.

- *Polisen* kan utse speciella kontaktpersoner, gärna kvinnor, som vid behov kan komma till juren och ta upp en anmälan.
- *Vårdcentralen* bör prioritera kvinnor som utsatts för våld även om dessa tillhör ett annat sjukvårdsdistrikt. Etablerat samarbete med kontaktperson mellan kvinnojour och vårdcentral kan underlätta för kvinna att söka hjälp. Sjukvården är mycket viktig i skadedokumenteringen.

- *Socialtjänsten* bör vara väl förtrogen med kvinnojourernas verksamhet och vice versa. Tillsammans bör man lyfta fram barnens bästa.
- *Brottsofferjourerna* kan fylla en viktig funktion och samverkan bör kunna etableras genom bättre kunskap om varandras verksamheter.

Kvinnojourernas kompetens bör tas tillvara och utvecklas

Den kompetens som kvinnojourerna idag har efter många års arbete med utsatta kvinnor förtjänar större respekt. Jourernas personal behöver också fortsatt utbildning och handledning. De får inte vara helt beroende av ideella insatser. Jourerna bör få möjlighet att ge viss ersättning till alla de jourkvinnor som idag arbetar ideellt.

Kvinnojourerna bör ges stabila ekonomiska förutsättningar

Kvinnojourernas ekonomiska förutsättningar inklusive möjligheterna till långsiktig planering bör förbättras. Ekonomiska bidrag bör ges för perioder om minst tre år. Bättre ekonomiska förutsättningar gör även, att jourerna kan bredda sin verksamhet för de barn som vistas på jouren.

Kommunen har ett ansvar att följa upp och utvärdera den verksamhet som beviljas bidrag, vilket även innefattar kvinnojourerna. En utvärdering från kommunens sida kan även tydliggöra rollerna och klargöra eventuella frågetecken gällande jourernas verksamhet.

Kvinnojourernas integritet är viktig

Kvinnojourernas självständighet bör värnas liksom de hjälpsökande kvinnornas önskan att få förbli anonyma. Det bör därför fortsatt finnas möjlighet att stödja jourernas verksamhet via verksamhetsbidrag i stället för att kommunen endast ger ersättning för de kvinnor som är placerade av eller som har etablerad kontakt med socialtjänsten. Möjligheten för kommuner att ge bidrag per vistelsenatt utan att kvinnan har en etablerad kontakt med socialtjänsten bör undersökas.

Barnen behöver uppmärksammas ytterligare

Många barn bor med sin mamma på jouren men kvinnojourerna saknar ofta resurser att erbjuda det stöd barnen behöver. Det måste finnas beredskap att ta hand om de barn som själva blivit utsatta för eller bevittnat våld. Samarbetet med länets kvinnojourer behöver utvecklas så att berörda myndigheter kan ta sitt ansvar. Om kvinnojourerna ska ha möjlighet att uppmärksamma barnen ytterligare behöver många jourer tillföras mer resurser. Familjerätten bör vara väl förtrogen med hur barn direkt och indirekt utsätts för våld när pappa slår mamma, samt vilka konsekvenser det får för barn att bevittna våld. I rapporten från 2004 om Barn som bevittnat våld mot mamma av Kjerstin Almqvist och Anders Broberg, finns en rad konkreta förslag till insatser gällande kvinnor och barn som kommer till kvinnojourerna.

Kvinnojourer ger tillfällig fristad men kvinnorna behöver permanenta lägenheter

Bostadsbristen runt om i länet gör att många kvinnor tvingas bo längre tider på kvinnojourer för att sedan hanka sig fram med hjälp av andrahands-

kontrakt. Detta innebär även ett problem för många av länets jourer som inte kan ta emot alla de kvinnor som söker hjälp. Tyvärr är det fortfarande vanligt att mannen bor kvar i den gemensamma bostaden. Att flytta tillbaka till den gemensamma bostaden sedan mannen flyttat ut kan vara förknippat med en osäkerhet, men även vara känslomässigt påfrestande. Ofta har kvinnan ett behov av att bryta upp och börja om på nytt. Det behövs kraftfulla insatser för att möjliggöra en stabil boendesituation för dessa kvinnor. Kommunen bör via sina kommunala bostadsbolag kunna ta ett större ansvar när det gäller att underlätta för kvinnorna att få egen lägenhet.

Se till de utsatta kvinnornas situation

Många kvinnor, som söker sig till jourerna har levt ett mycket hårt liv och är sargade i både kropp och själ efter år av misshandel. Åtskilliga kvinnor blir sjukskrivna och tvingas leva på mycket knappa ekonomiska resurser. Socialtjänsten bör särskilt uppmärksamma dessa kvinnors situation bland annat i fråga om beviljandet av ekonomiskt bistånd. På samma sätt bör även arbetsförmedling och försäkringskassa uppmärksamma våldsutsatta kvinnors behov.

Kommunen bör ta ett större ansvar för särskilt utsatta grupper

Undersökningen visar att flera grupper faller mellan stolarna. Kvinnojourerna kan t.ex. inte ta emot kvinnor med missbruksproblem. Även kvinnor med funktionshinder kan ha problem att finna boende på länets kvinnojourer. Kvinnojourerna ta gärna emot kvinnor med invandrabakgrund men behöver i vissa fall hjälp med tolkning, något som kommunen regelmässigt borde finansiera.

Kvinnojourerna bör involveras i det skyddade boende som nu byggs upp i länet för att ta emot flickor och kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Många utsatta kvinnor och flickor vänder sig till kvinnojourerna och det är därför viktigt att samverkan fungerar och att kvinnojourerna får kännedom om stödjande resurser som finns och de insatser som görs.

Kvinnojourerna vill även öka samarbetet för att uppmärksamma flickor med svensk bakgrund som inte kan bejaka sin identitet och de unga flickor som på grund av bland annat socialt utanförskap riskerar att hamna i prostitution.

Tillämpningen av reglerna för tidsbegränsade uppehållstillstånd för familjeanknytning bör ses över

Flera av jourerna vittnar om problem för en del kvinnor som har kommit hit för att gifta sig. Dessa kvinnor riskerar att hamna i ett extremt beroendeförhållande, eftersom kvinnan normalt måste ha bott i Sverige i två år innan hon kan beviljas permanent uppehållstillstånd. Kvinnan vågar inte lämna eller anmäla sin misshandlande man eftersom hon då riskerar att bli utvisad. Migrationsverket bör rikta särskild information till dessa kvinnor i syfte att upplysa om vilka rättigheter de har. Migrationsverket bör även uppmärksamma fall, där samme man ständigt söker uppehållstillstånd för nya kvinnor.

Referenser

Almqvist Kjerstin och Broberg Anders, (2004) *Barn som bevittnat våld mot mamma – en studie om kvinnor och barn som vistas på kvinnojourer i Göteborg*, Lundby Stadsdelsförvaltning.

Holmberg Carin och Viveka Enander, (2004) *Varför går hon? Om misshandlade kvinnors uppbrottsprocess*, Kabusa Böcker.

Lundgren Eva, Heimer Gun, Westerstrand Jenny och Kalliokoski Anne-Mari, (2001), *Slagen Dam Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfångsundersökning*, Fritzes Offentliga Publikationer.

Rapporter

Dödligt våld mot kvinnor i nära relationer (2001) Brottsförebyggande rådet rapport nr 2001:11.

Kommuner som blundar för mäns våld mot kvinnor, (2001), Nationellt Råd för Kvinnofrid.

Mäns våld mot Kvinnor i nära relationer, En sammanställning om situationen i Sverige (2004) Amnesty.

Rapport från Kvinnojourerna i Västra Götalands län, (2001) Marianne Örtell, Kvinnojourer i Västra Götalands län.

Våld mot kvinnor i nära relationer, en kartläggning (2002) Brottsförebyggande rådet rapport nr 2002:14

Världens sämsta Brottsoffer, om mäns våld mot missbrukande kvinnor och psykiskt funktionshindrade kvinnor, (2003) Nationellt Råd för Kvinnofrid.

Bilaga nr. 1 Enkät till länets Kvinnojourer

Länsstyrelsen Västra Götalands Län

Frågeformuläret är indelat i 4 avdelningar och vänder sig till alla kvinnojourer i länet.

Jourens namn och eventuell kontaktperson;

Jourens verksamhet för kvinnor och barn.

1. Vad för slags verksamhet driver jouren?

- ☐ Skyddat boende
- ☐ Telefonrådgivning
- ☐ Personlig rådgivning
- ☐ Gruppträffar
- ☐ Annat:

Kommentar:

2. Hur länge har jouren funnits?

3. Hur ser tillgängligheten ut på jouren? Vilka öppettider, telefontider, eventuella hänvisningar till röstbrevlåda, osv. har jouren? Finns det möjlighet att ha bemanning dygnet runt vid behov?

4. Hur många platser för boende har jouren? Ange om möjligt hur många platser det finns för kvinnor och hur många det finns för barn.

5. Hur många kvinnor bodde på jouren under 2003?

6. Hur många övernattningar hade ni totalt på jouren under 2003?
Gärna uppdelat på kvinnor respektive barn.

7. Hur många gånger under 2003 fick ni neka en kvinna plats på grund av överbeläggning?

8. Hur många stödsamtal eller liknande genomfördes på jouren under 2003?

9. Har antalet kvinnor som söker sig till er ökat eller minskat de senaste 3 åren? Kommentera gärna om det är någon skillnad gällande de som kontaktar er för stöd/rådgivning och om de söker boende.

- ☐ Minskat med 20 %
- ☐ Minskat med 10%
- ☐ Oförändrat
- ☐ Ökat med 10 %
- ☐ Ökat med 20 %
- ☐ Annat:

Kommentar:

10. Mellan vilka åldrar är de kvinnor som vänder sig till er? Skiljer det sig åt mellan de som söker rådgivning/stöd och de som bor på jouren?

11. Hur stor andel av de kvinnor som bor på jouren har med sig barn?

12. Hur stor andel av de kvinnor som bor på jouren har minderåriga barn som tillfälligt bor kvar hos mannen?

13. Hur tillgängliga är era lokaler för kvinnor med fysiska funktionshinder?

14. Tar ni emot kvinnor med alkohol- eller drogproblem?

15. Har ni möjlighet att ta emot kvinnor med djur?

16. Hur stor andel av de kvinnor som vänder sig till jouren för stöd/rådgivning har utländsk bakgrund?

17. Hur stor andel av de kvinnor som bor på jouren har utländsk bakgrund?

18. Skiljer sig stödet/behovet av stöd mellan svenska kvinnor och kvinnor med utländskbakgrund?

19. Vilka möjligheter har ni att ta emot kvinnor med begränsad svenska för rådgivning eller boende? Ex. hur löser ni tillgången på tolk?

20. Hur länge brukar kvinnorna bo på jouren?

- ☐ Mindre än 3 månader
- ☐ Mer än 3 månader
- ☐ Obegränsad tid
- ☐ Annat:

Kommentar:

21. Hur stor andel av kvinnorna behåller kontakten med er även när de flyttar från jouren?

22. Har jouren någon specifik verksamhet för barn? I fall ja, ange vad och om exempelvis barnen tilldelats en egen kontaktperson.

23. Har jouren ett samarbete med en barnpsykolog?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Annat:

Kommentar:

24. Hur stor andel av de kvinnor som kommer till jouren polisanmäler sin make/sambo/pojkvän?

25. Brukar de kvinnor som kommer till jouren och som polisanmäler sin make/sambo/pojkvän fullfölja sin anmälan?

26. Har jouren möjlighet att stödja kvinnan i samband med anmälan och i samband med en eventuell rättegång?

Hur är kvinnojourens arbete organiserat?

1. Hur många årsarbetskrafter är anställda på jouren?

2. Hur många timmar ideellt arbete läggs ned på jouren varje månad?

3. Har alla som arbetar på jouren genomgått en utbildning i form av exempelvis en studiecirkel?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Annat:

Kommentar:

4. Hur rekryterar jouren nya medlemmar?

- ☐ Genom studiecirklar
- ☐ Genom broschyrer
- ☐ Om annat ange vad

Kommentar:

5. Upplever ni några problem med att rekrytera jourkvinnor?

6. Har de som arbetar på jouren handledning (ange gärna om det är skillnad mellan de som är anställda och de som arbetar ideellt)?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Annat:

Kommentar:

7. Hur ofta sker handledningen?

- ☐ En gång per månad
- ☐ En gång per tre månader
- ☐ En gång per sex månader
- ☐ Annat:

Kommentar:

8. Hur är åldersfördelningen bland de kvinnor som arbetar på jouren?

Samarbete med andra aktörer

1. Hur fungerar jourens samarbete med socialtjänsten?

- ☐ Mycket bra
- ☐ Bra
- ☐ Dåligt
- ☐ Mycket dåligt
- ☐ Annat:

Kommentar:

2. Vilka är formerna för samarbete med socialtjänsten?

3. Hur stor del av de kvinnor som söker till jouren ha en etablerad kontakt med socialtjänsten?

4. Vilka är orsakerna till att kvinnan i vissa fall inte etablerat kontakt med socialtjänsten?

5. Hur fungerar jourens samarbete med polisen?

- ☐ Mycket bra
- ☐ Bra
- ☐ Dåligt
- ☐ Mycket dåligt
- ☐ Annat:

Kommentar:

6. Vilka är formerna för samarbetet med polisen?

7. Hur fungerar jourens samarbete med vårdcentralen?

- ☐ Mycket bra
- ☐ Bra
- ☐ Dålig
- ☐ Mycket dålig

Kommentar:

8. Vilka är formerna för samarbetet med vårdcentralen?

9. Hur fungerar jourens samarbete med brottsofferjouren?

- ☐ Mycket bra
- ☐ Bra
- ☐ Dålig
- ☐ Mycket dålig

Kommentar:

10. Vilka är formerna för samarbetet med brottsofferjouren?

11. Har ni något samarbetet med andra kvinnojourer eller kvinnoorganisationer?

12. Vilka övriga aktörer samarbetar ni på jouren med?

Kvinnojourens ekonomiska förutsättningar

1. Hur mycket pengar får jouren sammanlagt årligen?

2. Var kommer pengarna ifrån?

-
-
-
3. Hur mycket pengar ger den egna kommunen i form av basfinansiering till jourens all verksamhet? Kommentera gärna om stödet ges i form av föreningsbidrag eller via socialtjänsten.

-
4. Hur stor andel av verksamheten täcks av kommunala bidrag?

-
5. Få jouren bidrag från kommunen baserat per natt som kvinnan bor på jouren? Skiljer sig bidraget åt mellan olika kommuner beroende på om kommunen lämnar basfinansiering till jourens verksamhet eller ej?
-
-
-
-

6. Hur fördelas pengarna mellan jourens olika verksamheter?
-

7. Ansöker ni om ekonomisk bidrag varje år?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Annat:

Kommentar:

Övriga frågor och åtgärder inför framtiden

1. Hur önskar ni att den ekonomiska finansieringen vore?
-
-
-
-
-
-

2. Hur ser ni på jourens framtid? Finns det tillräckligt med ideella krafter att fortsätta driva jourverksamhet med en stor del ideellt arbete? Önskar ni att det vore fler unga som engagerar sig i jourens arbete?

3. Hur önskar ni att samarbetet med socialtjänsten skall vara.

4. Hur önskar ni att samarbete med andra aktörer skall vara?

5. Varför tror ni att det är viktigt att det finns kvinnojourer?

6. Hur skulle ni beskriva ert dagliga arbete på jouren?

7. Tror ni att det behövs fler kvinnojourer?

8. Har jourerna någon kontakt med män, kanske via Utväg, mansjourerna etc. Kommentera gärna vilka insatser som ni anser behövs för de män som slår.

9. Hur arbetar ni med att hjälpa kvinnorna att få tag på lägenhet? Finns det upparbetat samarbete med kommunala bostadsbolag eller privata hyresvärdar? Vilka svårigheter finns?

10. Hur upplever ni samhällets stöd för de utsatta kvinnorna? Gällande exempelvis möjligheten att finna en ny bostad, dagisplats etc. Kommentera gärna om ni kan se några skillnader i behov mellan svenska kvinnor, som kanske har ett större kontaktnät, och kvinnor med utländsk bakgrund.

11. I vilken utsträckning har ni på jouren kommit i kontakt med kvinnor som har blivit utsatta för hedersrelaterat våld? Vilket stöd har ni i sådana fall kunnat erbjuda dessa kvinnor?

12. Hur ser ni på ert arbete gällande kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld? Är det exempelvis en fråga som ni vill arbeta med och ha mer resurser till, eller är det en fråga som bör hanteras av andra organisationer/myndigheter?

13. Finns det grupper av kvinnor som ni anser är särskilt utsatta och i behov av stöd? Det kan gälla exempelvis kvinnor med drogproblem, begränsade kunskaper i svenska. Kommentera gärna vilket insatser samhället kan göra.

Kvinnojourer verksamma i Västra Götalands län

Alingsås

Kvinnojouren Olivia

Lövekullevägen 18

441 44 Alingsås

Tel: 0322-137 65

Fax: 0322-63 93 34

olivia.alingsas@roks.se

Bengtsfors-Mellerud-Dal

Kvinnojouren på Dal

Långgatan 49

464 31 Mellerud

Tel: 0530-125 99

Fax: 0530-133 23

pa.dal@roks.se

Borås

Kvinnojouren i Borås

Vasagatan 3

504 34 Borås

Tel: 033-41 02 15

Fax: 033-41 02 15

boras@roks.se

Falköping

Kvinnojouren Guldkragen

c/o Granström

Eriksgratan 10

52135 Falköping

Jourtel: (larmtjänst) 0515-813 00
eller

Mobil: 0730-76 13 77

Göteborg

Kvinnohuset Cassandra

Box 12207

402 42 Göteborg

Tel: 031-14 00 22

kvinnohuset.cassandra@beta.telenordia.se

Göteborg

Kvinnojouren i Göteborg

Box 8084

421 08 Va Frölunda

Tel: 031-45 31 73

kvinnojouren@compaqnet.se

Göteborg

Finska Kvinnojouren Piilopirtti

Box 151

424 24 Angered

Tel: 031-330 25 56

Mobil: 0706-76 39 80

piilopirtti.goteborg@roks.se

Göteborg

Kvinno- och tjejjouren Ada

Folke Bernadottes gata 2

411 28 Göteborg

Tel: 031-13 35 97, 13 11 66

Fax: 031-13 35 77

ada.goteborg@roks.se

Göteborg

Stödcentrum Beda

Folke Bernadottes gata 2

411 28 Göteborg

Tel: 031-13 35 85

info@stodcentrum-beda.se

Kungälv/Ale

Kvinnojouren Vändpunkten

Box 327

442 10 Kungälv

Tel: 0303-24 92 50 fax: 0303-24 92 50

kungalv@roks.se

Lysekil

Kvinnojouren Solblomman

kungsgatan 59

453 37 Lysekil

Tel: 0523-142 54

Mariestad

Kvinnojouren Lina

Box 62

542 21 Moholm

Tel: 0506-201 16

lina.mariestad@roks.se

Mark

Kvinnojouren i Mark

Box 52

511 22 Kinna

Tel: 0320-351 51

Fax: 0320-35011

kvinnojourenimark@telia.com

Mölndal

Kvinnojouren Fridborg

Box 311

431 24 Mölndal

Tel: 031-27 59 92

Fax: 031-27 59 92

Mobil: 0702-28 35 40

fridborg.molndal@roks.se

Partille

Partille Kvinnojour

Box 2076

433 02 Partille

Tel: 031-44 51 88

Mobil: 0739-16 90 91

partille@roks.se

Stenungsund

Kvinnojouren i Stenungsund

Box 193

444 01 Stenungsund

Tel: 0303-846 79

stenungsund@roks.se

Trollhättan

Kvinnojouren Duvan

Box 129

461 23 Trollhättan

Tel: 0520-49 50 70, 398 70

Fax: 0520-49 54 18

duvan.trollhattan@roks.se

Skövde

Kvinnojouren Elin

Box 338

541 27 Skövde

Strömstad

Kvinnojouren Emelie

c/o E Lönn

Oslovägen 13 F

45235 Strömstad

Tel: 0526-322 69

Uddevalla

Kvinnojouren Kaprifolen

Box 54

451 15 Uddevalla

Tel: 0522-302 83

kaprifolen.uddevalla@roks.se

Säffle-Åmål

Kvinnojouren Frida

Box 211

661 25 Säffle

Jourtel: 0533 -155 48, 070-610 55 48

E-post: frida.saffle@roks.se

Tanum

Kvinnojouren Runan

c/o KJ Forsström

457 30 Tanumshede

Tel: 0525-294 34

Mobil: 0702-52 35 88

Lidköping

Kvinnojouren Linnéan c/o Ulla Andersson

Vallgatan 10A

531 30 Lidköping

Tel: 0511-295 10, 0702 -52 30 74

ulla.gosta@telia.com

Publikation 2004:34

ISSN 1403-168X

Rapportansvariga: Lejla Ejupovic, Ann-Charlotte Zackrisson, Enheten för Integration och
jämsällldhet och Birgitta Hettne, Sociala enheten

Produktion: Länsstyrelsen Västra Götaland, Integration och jämsällldhet

